

Sygn akt: I C 86/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2015 r.

Sąd Rejonowy w Kościerzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSR Magdalena Lemańczyk-Lis

Protokolant : sekr. sądowy Karolina Stępińska

po rozpoznaniu w dniu 31 sierpnia 2015 r. w Kościerzynie

na rozprawie

sprawy z powództwa mał. W. R., N. R.

przeciwko (...) S A z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie

I. Zasądza od pozwanego (...) SA z siedzibą w W. na rzecz powódki małoletniej W. R. kwotę 30.000zł (trzydzieści tysięcy złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 10.000zł - od dnia 15.11.2013r. do dnia zapłaty;

- 20.000zł - od dnia 26.06.2015r. do dnia zapłaty.

II. Zasądza od pozwanego (...) SA z siedzibą w W. na rzecz powódki N. R. kwotę 30.000zł (trzydzieści tysięcy złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 10.000zł - od dnia 15.11.2013r. do dnia zapłaty;

- 20.000zł - od dnia 26.06.2015r. do dnia zapłaty.

III. Oddala powództwa w pozostałym zakresie.

IV. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki N. R. kwotę 2417zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

V. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki W. R. kwotę 2917zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

VI. Zasądza od pozwanego (...) S A z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Kościerzynie kwotę 2500zł tytułem opłat sądowych nie uiszczonych przez powódki oraz kwotę 447,58zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 86/15

UZASADNIENIE

Powódki N. R. i małoletnia W. R. reprezentowana przez przedstawiciela ustawowego J. R. w pozwie z dnia 14.11.2013r. domagały się zasądzenia od pozwanego (...) SA w W. na rzecz każdej z nich kwoty po 10.000 zł wraz z ustawowymi

odsetkami od dnia 31.03.2011r. do dnia zapłaty. Nadto wniosły również o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazano, że w dniu 10.09.2010r. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego na skutek odniesionych obrażeń zmarła siostra powódek Ż. K.. Sprawca wypadku był ubezpieczony w towarzystwie pozwanego ubezpieczyciela. Do chwili śmierci siostry powódek ich rodzina była szczęśliwa i bardzo związana ze sobą. Jej śmierć zmieniła życie powódek pozbawiając ich radości, poczucia bliskości, miłości i przywiązania. Ból, jaki odczuwają, jest nadal silny, a cierpienia związane z nagłą i niespodziewaną śmiercią siostry odcisnęły się na ich psychice. W tym stanie rzeczy powództwo o zadośćuczynienie jest zasadne.

(k-3-8- pozew)

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) SA w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powódek kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazano, że pozwany prowadził w związku ze zdarzeniem z dnia 10.09.2010r. postępowanie likwidacyjne, w wyniku którego wypłacił każdej z powódek po 10.000 zł. Wypłacone świadczenia są adekwatne do doznanej przez nie krzywdy i całkowicie rekompensują ich cierpienia. Mając więc na uwadze powyższe, zdaniem pozwanego, żądanie powódek winno zostać oddalone.

(k-35- odpowiedź na pozew)

W toku postępowania strona powodowa w piśmie z dnia 26.06.2015r. zmodyfikowała swoje żądanie rozszerzając powództwo o zadośćuczynienie do kwoty po 30.000 zł na rzecz każdej z powódek wraz z ustawowymi odsetkami: od kwot 10.000 zł od dnia 31.03.2011r. do dnia zapłaty i od kwot 20.000 zł od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty.

(k-112-rozszerzenie żądania pozwu)

W odpowiedzi na powyższe pozwany wniósł o oddalenie powództwa także w zakresie jego rozszerzenia (k-123).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 10 września 2010r. w miejscowości L. doszło do wypadku drogowego. Kierujący samochodem ciężarowym marki M., naruszając zasady ruchu drogowego, doprowadził do zdarzenia z pojazdem M. (...), który prowadził Ł. R.. W wyniku zdarzenia pasażerka samochodu M. (...) Ż. K. poniosła śmierć.

(okoliczności bezsporne)

Ż. K. w chwili wypadku miała 25 lat. Prowadziła działalność gospodarczą w zakresie usług cateringowych. Pomagała rodzicom w prowadzeniu restauracji (...) w N.. Od niespełna roku była mężatką, pierwszą rocznicę ślubu miała obchodzić w dniu 19 września 2011r. Ż. K. wraz z mężem mieszkała w swoim domu rodzinnym, razem z rodzicami i rodzeństwem - siostrami N. R. (lat 20 w chwili wypadku) i W. R. (lat 11 w chwili wypadku).

Ż. K. i jej siostry N. i W. były ze sobą bardzo żyte. Z uwagi na fakt wspólnego zamieszkiwania codziennie spotykały się, dzieliły radości i troski, spędzały wspólnie czas. Razem z rodzicami tworzyły zgraną i silnie emocjonalnie związaną rodzinę. Ż. K. była dla sióstr przyjaciółką, powiernicą, a dla młodszej W.- także matką chrzestną. Z uwagi na pracę rodziców, systematycznie opiekowała się siostrą W., zawoziła ją do szkoły i odbierała z niej, pomagała w nauce, była dla niej wzorem i autorytetem. Relacje sióstr były bardzo bliskie, wspólnie spędzały wszystkie uroczystości, jeździły na wakacje.

W dacie wypadku rodzina Ż. K., tj. rodzice i siostry N. i W. przebywały na wakacjach poza granicami kraju. Ż. K. pierwszy raz nie pojechała na wakacje z rodziną i została w domu, aby doglądać spraw w rodzinnej restauracji. Jej śmierć była nagłą i niespodziewaną. Gdy rodzina dowiedziała się o niej (telefonicznie), skróciła wakacyjny wyjazd i

już następnego dnia powróciła do kraju. Rodzice i siostry Ż. K. przeżyli szok, wydawało im się, że to niemożliwe, aby ich córka i siostra zginęła. Jej śmierć zburzyła spokój rodziny, która nadal odczuwa jej brak.

(dowód: k- 129 w zw. z k- 55- zeznania N. R. w charakterze strony

k- 130 w zw. z k- 57- zeznania J. R. w charakterze strony

k- 58- zeznania świadka S. S.)

Po śmierci Ż. K. życie całej rodziny bardzo się zmieniło. Siostry Ż. N. i W. zamknęły się w sobie, nadal rozpamiętują wypadek i śmierć siostry. Codziennie z rodzicami odwiedzają jej grób. Odwiedzają też miejsce wypadku. Cała rodzina zaprzestała obchodzić uroczystości rodzinne (np. urodziny), nie cieszą ich żadne święta. N. R. (obecnie lat 25, studentka) nadal mieszka z rodzicami, w czasie zajęć przebywa w G.. Po śmierci siostry odseparowała się od przyjaciół, zamknęła w sobie, brakuje jej bliskości siostry, która była jej przyjaciółką, wzorem do naśladowania, której zwierzała się i w której miała oparcie. Nadal odczuwa żal i smutek po śmierci siostry, co wpływa na wzbudzanie u niej lękowych myśli i trudnych emocji przed niespodziewanym zdarzeniem, które mogłoby się przydarzyć komuś z rodziny.

Małoletnia W. R. (obecnie lat 16, uczennica I klasy Liceum) po śmierci siostry zamknęła się w sobie, odczuwa żal po stracie siostry, na której pomoc i wsparcie zawsze mogła liczyć. Ż. K. opiekowała się siostrą i jako jej matka chrzestna zawsze powtarzała, że nigdy jej nie opuści. Po jej śmierci małoletnia W. R. zaczęła źle sypiać, miała wrażenie, że coś ją dusi, nadal często śni się jej siostra. W szkole odbiło się to na nauce i ocenach, dlatego korzystała z pomocy psychologa szkolnego. Zdarzało się, że małoletnia podbierała matce leki uspokajające, przez co trafiła do szpitala. W. R. nadal nie pogodziła się ze śmiercią siostry, brakuje jej bliskiej zażyłości z siostrą, tęskni za nią. Od grudnia 2014r. korzysta z pomocy psychologa, spotykając się z nim raz- dwa razy w miesiącu.

Konsekwencją wypadku i śmierci w jego następstwie Ż. K. są trwające zarówno u N. R., jak i u małoletniej W. R., zakłócenia w obszarze emocjonalnym w postaci przeżywania chronicznego zgeneralizowanego lęku, biernej zależności od wydarzeń losowych, zaburzenia snu, przeżywania złości (nasilonej szczególnie u małoletniej W.). Nadto występuje u nich znaczne obniżenie nastroju, nasilone uczucie smutku, rozpacz i zagrożenia, objawiające się lękiem przed nieprzewidywalnością jutra i brakiem własnej sprawczości (w większym zakresie u N. R.). Proces żałoby po śmierci siostry jest wydłużony, niezakończony. Obie powódki wymagają pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej.

(dowód: k- 129 w zw. z k- 55- zeznania N. R. w charakterze strony

k- 130 w zw. z k- 57- zeznania J. R. w charakterze strony

k- 68- 79- opinia psychologiczna z dnia 16.12.2014r.)

W związku ze śmiercią Ż. K. będącą skutkiem wypadku komunikacyjnego, pozwany (...) SA w W.- jako ubezpieczyciel osoby odpowiedzialnej za spowodowanie wypadku, przyznał W. R. i N. R. zadośćuczynienie w kwocie po 10.000 zł na rzecz każdej z nich.

(okoliczność bezsporna, a nadto dowód:

k- 17- decyzja ubezpieczyciela)

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd nie przeprowadzał postępowania dowodowego z urzędu, albowiem strony były reprezentowane przez zawodowych pełnomocników procesowych. Dlatego też Sąd oparł się na zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym w postaci dokumentów prywatnych złożonych przez strony. Sąd nie znalazł z urzędu podstaw do ich podważania i uznał je za wiarygodne, nie były one też kwestionowane przez strony. Ustalając okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia zawisłej sprawy Sąd dopuścił dowód z opinii biegłej sądowej z zakresu psychologii (k-59), a także dowód z przesłuchania świadków S. S. (k-58) oraz dowód z przesłuchania N. R. (k- 1259 w zw. z k- 55) i J. R.- przedstawiciela ustawowego małoletniej W. R. (k-130 w zw. z k-57) w charakterze strony.

Sporządzona przez biegłą sądową psychologa I. R. opinia z dnia 16.12.2014r. zawiera stwierdzenia poparte rzeczową, logiczną i spójną argumentacją. Biegła wskazuje przesłanki swego rozumowania, a podstawę jej wnioskowania stanowią przede wszystkim posiadane przez nią wiadomości specjalne, które w oparciu o akta sprawy i zgromadzoną w nich dokumentację oraz badanie każdej z powódek doprowadziły do konkluzji, że relacje i więzi łączące N. R. i małoletnią W. R. z ich siostrą Ż. K. były bardzo silne, bliskie, oparte na wzajemnym zaufaniu, pomocy i wsparciu emocjonalnym, co było szczególnie istotne dla małoletniej powódki. Zarówno u N. R., jak i małoletniej W. R., utrzymuje się wydłużona reakcja żałoby wywołana nagłą śmiercią najbliższej osoby. U obu powódek występują zakłócenia w obszarze emocjonalnym w postaci przeżywania chronicznego lęku, biernej zależności od wydarzeń losowych, znacznego obniżenia nastroju, nasilonego uczucia smutku, rozpacz i zagrożenia. Żadna z powódek, mimo upływu czasu, nie powróciła do normalnego życia osobistego i towarzyskiego. Obie powódki wymagają pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej, która pozwoliłaby na konstruktywne poradzenie sobie z doznanym urazem psychicznym, żałobą i sytuacją straty.

W świetle sporządzonej opinii, mając na uwadze zgodność opinii z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłej w zakresie wiadomości specjalnych, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków, Sąd uznał, iż ostatecznie i kategorycznie ustalono wpływ wypadku z dnia 10 września 2010r. na stan psychiczny powódek i ich życie osobiste i sferę towarzyską oraz zaburzony przebieg procesu żałoby. Wnioski zawarte w opinii nie budzą zastrzeżeń Sądu, nie były też kwestionowane przez żadną ze stron postępowania. Sąd zaliczył zatem opinię w całości do materiału dowodowego będącego podstawą ustaleń w niniejszej sprawie.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka S. S., która szczegółowo opisała relacje zmarłej i powódek, zmianę sytuacji życiowej powódek po śmierci siostry, ich cierpienia w związku ze śmiercią siostry, wpływ wypadku na całą rodzinę zmarłej i życie powódek. Jej zeznania były spójne i wzajemnie uzupełniały się z wiarygodnymi zeznaniami powódki N. R. i przedstawiciela małoletniej W. J. R., którzy szczegółowo opisali sytuację rodzinną przed wypadkiem z dnia 10 września 2010r. i po wypadku, wzajemne relacje powodów z Ż. K., ból i cierpienie po jej śmierci, emocje związane z jej stratą, podtrzymywanie pamięci o niej i codzienne życie przed jej śmiercią i po jej śmierci. W ocenie Sądu, złożone przez każdego z powodów zeznania są przekonujące i znajdują odzwierciedlenie w zgromadzonym w niniejszej sprawie materiale dowodowym, w szczególności współgrają z wydaną na potrzeby niniejszej sprawy przez biegłą opinią psychologiczną, która nie budzą wątpliwości Sądu.

Mając na uwadze powyższy stan faktyczny stwierdzić należy, iż kwestia sporna między stroną powodową i pozwaną sprowadza się do odmiennej oceny, czy zachodzą przesłanki do zasądzenia -wobec doznanej przez powódkę wskutek śmierci Ż. K. krzywdy - zadośćuczynienia na ich rzecz, a w konsekwencji czy są oni uprawnieni do żądania spełnienia świadczenia przez pozwanego ubezpieczyciela.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo N. R. i powództwo małoletniej W. R. zasługuje na uwzględnienie w całości.

W myśl przepisu art. 822 §1 kc przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający lub ubezpieczony. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (art. 822 §4 kc).

Powyższa regulacja wskazuje, iż wyrządzenie szkody skutkuje powstaniem więzi materialnoprawnej między poszkodowanym a ubezpieczycielem posiadacza pojazdu. Powstanie szkody powoduje zarówno po stronie ubezpieczyciela jak i ubezpieczającego odpowiedzialność o charakterze akcesoryjnym, gdzie ubezpieczyciel i posiadacz pojazdu nie odpowiadają wprawdzie solidarnie, ale zapłata przez jednego z nich zwalnia pozostałego. Stąd jest to tzw. odpowiedzialność in solidum, która istnieje od chwili ustalenia obowiązku naprawienia szkody osobie poszkodowanej.

Zakres odpowiedzialności ubezpieczającego jest przy tym tożsamy z zakresem odpowiedzialności ubezpieczonego i znajdują wobec niego zastosowanie przepisy prawa cywilnego dotyczące odpowiedzialności posiadacza pojazdu i wymagalności roszczeń wobec niego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3.05.1972r. I CR 57/72).

Stosownie do treści przepisu art. 446 §4 kc sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Stwierdzić należy, iż zadośćuczynienie ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień. Obejmuje jednocześnie wszelkie doznane cierpienia, zarówno fizyczne jak i psychiczne. Ma ono charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą doznaną przez członka rodziny zmarłego krzywdę, przyznawaną jednorazowo. Jednocześnie trzeba zaakcentować, iż zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość majątkową, choć nie może ona być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, czyli winna być utrzymana w rozsądnych granicach. Kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Na rozmiar krzywdy podlegającej kompensacie na podstawie art. 446 § 4 k.c. mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem jego odejścia (np. nerwicy, depresji), rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy oraz wiek pokrzywdzonego (por. wyrok SA w Lublinie z 18.10.2012 r., I ACa 458/12, LEX nr 1237237). Treść art.446 §4 kc pozostawia przy tym swobodę Sądowi orzekającemu. Przyznanie zadośćuczynienia zależy bowiem od uznania Sądu, który bierze pod uwagę całokształt okoliczności sprawy.

W okolicznościach niniejszej sprawy tragiczna, nagła i niespodziewana śmierć Ż. K. była dla każdej z powódek - siostr N. R. i W. R. - bolesną stratą. Stała się przyczyną ich cierpienia, a jej konsekwencją było uczucie osamotnienia, żalu i krzywdy. Wpłynęła też znacząco na stan ich zdrowia emocjonalnego. Ból i poczucie osamotnienia jest dla nich szczególnie dotkliwy, gdyż Ż. K. była dla powódek najbliższą przyjaciółką, powierniczką, a dla małoletniej W. R. dodatkowo matką chrzestną, która pomagała jej w nauce, opiekowała się nią, zawoziła do szkoły. Ż. K. była bardzo silnie związana emocjonalnie z rodzicami i rodzeństwem, z którymi mieszkała i spędzała swój wolny czas, z którą wzajemnie się wspierała, pomagała sobie w codziennych czynnościach. Wstrząs, jakiego doznały powódki w związku ze śmiercią siostry był tak silny, że po śmierci Ż. K. u każdej z powódek wystąpiła silna, przedłużona reakcja żałoby, która utrzymuje się do chwili obecnej (tj. 60 miesięcy od daty śmierci Ż. K. do dnia wyrokowania w niniejszej sprawie). Po śmierci siostry, z którą powódki łączyły bardzo silne, bliskie więzi, oparte na wzajemnym zaufaniu i wsparciu emocjonalnym, powódki odczuwają zakłócenia w obszarze emocjonalnym, a poczucie smutku, żalu, rozpacz i zagrożenia niespodziewanymi wydarzeniami losowymi, są nadal nasilone. Powódki nadal nie mogą pogodzić się ze śmiercią siostry mimo upływu czasu i wymagają pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej.

Mając na uwadze powyższe, w szczególności stopień cierpienia każdej z powódek, Sąd mierząc wysokość zadośćuczynienia w niniejszej sprawie uznał, że każda z powódek winna otrzymać stosowną rekompensatę pieniężną. Zdaniem Sądu kwota, która zrekompensuje powódce N. R. i małoletniej powódce W. R. ich cierpienie, to kwota 40.000 zł na rzecz każdej z nich. Zważywszy, że poczucie krzywdy związane ze śmiercią siostry utrzymuje się u nich od 60 miesięcy, każdy miesiąc cierpienia to kwota średnio 666 zł. Kwota ta nie jest, zdaniem Sądu, wygórowana (stanowi około 38 % minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2015r.) i jest utrzymana w rozsądnych granicach. Nie razi niewspółmiernością, pozwala w znacznym stopniu zatrzeć poczucie krzywdy powstałe w związku ze śmiercią siostry. Wskazać przy tym należy, że pozwany wypłacił już każdej z powódek tytułem zadośćuczynienia kwotę po 10.000 zł, a zatem powinien wypłacić jeszcze kwotę po 30.000 zł na rzecz każdej z nich.

Wobec powyższych stwierdzeń, a także mając na uwadze, iż obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc), Sąd ocenił, iż zgłoszone

w niniejszej sprawie roszczenie o zadośćuczynienie jest uzasadnione. Zachodzą bowiem przesłanki do zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz każdej z powódek z uwagi na doznaną przez nich krzywdę wywołaną śmiercią siostry.

Mając na uwadze powyższe, na mocy art. 446 §4 kc w zw. z art. 822 kc Sąd orzekł, jak w punkcie I i II sentencji wyroku, zasądzając od pozwanego (...) SA z siedzibą w W. tytułem zadośćuczynienia- odpowiednio- na rzecz małoletniej powódki W. R. kwotę 30.000 zł i na rzecz powódki N. R. kwotę 30.000 zł.

W związku z tym, że pozwany pozostawał w zwłoce ze spełnieniem świadczenia (art.476 k.c.), co wiąże się z powstaniem zobowiązania do uiszczenia odsetek ustawowych (art.481 k.c.), strona powodowa domagała się również ich zasądzenia. W zawieszłej sprawie orzekając w przedmiocie odsetek, Sąd miał na uwadze, iż jeżeli dłużnik nie spełnia świadczenia lub spełnia je jedynie częściowo i dochodzi do procesu, dla prawidłowego określenia daty początkowej płatności odsetek konieczne jest ustalenie, w jakiej wysokości zasadne było roszczenie w dacie jego zgłoszenia, która to data jest najczęściej datą wymagalności roszczenia co do poszczególnych kwot, w rozumieniu zasad art. 481 § 1 k.c. Powódki domagały się zasądzenia odsetek od kwot 10.000 zł od dnia 31.03.2011r., tj. od dnia następnego od dnia wydania decyzji w przedmiocie przyznania zadośćuczynienia, zaś od kwot 20.000 zł od dnia 26.06.2015r., tj. od dnia rozszerzenia powództwa. Poczynione przez Sąd ustalenia pozwoliły na stwierdzenie, że roszczenie każdej z powódek co do kwot po 10.000 zł było zasadne od dnia wniesienia pozwu w niniejszej sprawie. Powódki bowiem od dnia wydania decyzji przez ubezpieczyciela w przedmiocie przyznania zadośćuczynienia (30.03.2011r.) nie domagały się od ubezpieczyciela zmiany tej decyzji i przyznania im zadośćuczynienia w wyższej kwocie. Dopiero w pozwie wniesionym w dniu 15.11.2013r. przedstawiły swoje stanowisko w przedmiocie zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią siostry. Tym samym Sąd zasądził ustawowe odsetki od kwot 10.000 zł od dnia 15.11.2013r. do dnia zapłaty, a od kwot 20.000 zł od dnia 26.06.2015r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił, jak w punkcie III sentencji.

Jednocześnie przepis art. 108 §1 kpc nakazuje Sądowi rozstrzygać o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Strona przegrywająca sprawę - w myśl zasady odpowiedzialności za wynik postępowania- obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, tj. koszty procesu (art. 98 kpc). (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu zalicza się m.in. poniesione przez stronę koszty sądowe w postaci opłaty od pozwu i jeśli strona była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika- jego wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych.

W niniejszej sprawie N. R. była zwolniona od ponoszenia opłaty sądowej od pozwu w wysokości 1.500 zł. Małoletnia W. R. uiściła opłatę od pozwu w wysokości 500. Obie powódki były reprezentowane przez fachowego pełnomocnika - adwokata, dla którego stawka minimalnego wynagrodzenia w myśl §6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, przy wartości przedmiotu sporu powyżej 10.000 zł do 50.000 zł, wynosi 2.400 zł. Nadto każda z powódek poniosła koszt opłaty administracyjnej od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Mając więc na uwadze, że pozwany przegrał proces, Sąd na mocy art. 108§1 kpc w zw. z art. 98 kpc orzekł, jak w punkcie IV i V wyroku zasądzając od pozwanego na rzecz odpowiednio - powódki N. R. kwotę 2.417 zł, zaś na rzecz powódki W. R. kwotę 2.917 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W myśl przepisu art. 83 ust.2 w zw. z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28.07.2005r. w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie Sąd orzeka również o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, których strona nie miała obowiązku uiścić, obciążając nimi przeciwnika. Koszt wynagrodzenia dla biegłej za sporządzenie opinii w niniejszej sprawie, wypłacony ze środków Skarbu Państwa wyniósł 447,58 zł. Opłata sądowa od pozwu wyniosła łącznie 3.000 zł (od każdego z roszczeń po 1.500 zł, przy czym 500 zł uiszczone przez powódkę W. R. zostało w punkcie V wyroku zwrócone na jej rzecz). Mając zatem na uwadze wynik procesu Sąd na mocy art. 83 ust.2 w zw. z art. 113 ustawy o kosztach zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w

Kościerzynie kwotę 2.500 zł tytułem opłat sądowych nie uiszczonych przez powódki oraz kwotę 447,58 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa, jak w punkcie VI wyroku.

SSR Magdalena Lemańczyk- Lis

ZARZĄDZENIE

1. odnot. w rep.C i kontrolce uzasadnień
2. odpis doręczyć zgodnie z wnioskiem
3. z wpływem lub za 14 dni

K.,